

AAN: Hans Spekman, Geert van der Varst en Marco Florijn

VAN: Sjak Rijploeg, Maarten de Groot en Rolf Steenwinkel

DATUM: 17 oktober 2015

ONDERWERP: Inbreng voor Politieke Ledenraad 14 november 2015

”GRONINGEN HELPT NEDERLAND VAN HET GAS AF”

STELLINGEN (besproken binnen themagroep Energie van PvdA Duurzaam)

1. Er moet meer vaart gezet worden achter het beleid gericht op het afscheid van fossiele brandstoffen. Vier belangrijke elementen van dat beleid zijn afscheid van de aardgaswinning, energiebesparing, duurzame werkgelegenheid en verhoging van de prijs van fossiele brandstoffen.
2. Als dat uit het oogpunt van veiligheid mogelijk is, moet de gaswinning in Groningen op korte termijn flink worden gereduceerd en daarna verder worden terug gebracht van de huidige 30 miljard m³ per jaar naar minder dan 11 miljard m³ in de jaren 20.
3. De nog resterende opbrengst wordt gebruikt voor investeringen in energiebesparing en duurzame energie met Groningen als voortrekker: gebouwen worden daar niet alleen aardbevingsbestendig gemaakt, maar ook energieneutraal, waarna de opgedane ervaring en de resterende opbrengst gebruikt wordt om overig Nederland in de aangegeven richting te sturen.
4. De werkgelegenheid wordt gestimuleerd met investeringen in duurzame energievoorziening
5. De belasting op CO₂ uitstoot wordt in stappen verhoogd:
  - Zoveel mogelijk in EU-verband, bijvoorbeeld door verbetering van het Emissions Trading System, maar daar wordt niet op gewacht.
  - Zodanige aanpassing van de huidige energiebelastingtarieven dat de belasting gelijk is bij gelijke CO₂ uitstoot of het nu om gas, elektriciteit of een andere energievorm gaat.
  - Tarieven voor kleinverbruikers blijven gemiddeld gelijk, die voor grootverbruikers worden gelijk aan die voor kleinverbruikers of hoger. Energie-intensieve bedrijven met een groot export aandeel worden gecompenseerd via vermindering van de belasting op arbeid.

TOELICHTING

Meer vaart in klimaatbeleid

“Klimaatverandering ten gevolge van de uitstoot van CO₂ heeft energiebeleid hoog op de politieke agenda geplaatst. De uitstoot van CO₂ is het gevolg van het gebruik van fossiele brandstoffen (steenkol, olie, aardgas), die in iedere moderne economie een centrale rol spelen. Ernstige gevolgen voor het klimaat kunnen nog slechts door een drastische koerswijziging in de energievoorziening voorkomen worden. In de eerste helft van de 21ste eeuw moet de mensheid afscheid nemen van fossiele brandstoffen. Hierover bestaat in brede kring overeenstemming. Omdat inmiddels al 15 jaren van de eerste helft van de eeuw verstreken zijn, zonder dat het verbruik van fossiele brandstoffen wereldwijd is afgenomen, is de urgentie van deze opgave alleen maar groter geworden.” ¹⁾

Veel oorlogsgeweld hangt nauw samen met de strijd om fossiele bronnen. Veel wapens worden betaald met de inkomsten uit die bronnen. Dit maakt de urgentie alleen maar groter. Voor ons land komt daar nog de ellende van aardbevingen in Groningen bij.

Ondanks de goede start die het huidige kabinet met hulp van het SER energieakkoord heeft gemaakt, loopt Nederland nog achter op de meeste andere Europese landen. We moeten eindelijk eens vaart maken met energiebesparing en overstappen op duurzame energie. Hier aandacht voor drie belangrijke elementen:

- afscheid van de aardgaswinning
- energiebesparing en overstappen op duurzame energie
- verhoging van de belasting op het gebruik van fossiele brandstoffen.

Afscheid van aardgaswinning

Deskundigen waarschuwen dat we een groot deel van de fossiele reserves in de grond moeten laten zitten, om de temperatuurstijging beneden de twee graden te houden. Dat geldt dus ook voor het Groningse aardgas! We moeten daarom zo snel mogelijk van onze aardgasverslaving af. De resterende opbrengst van het aardgas, moet in enkele stappen in een pot voor de ombouw naar een duurzame energievoorziening. De reguliere staatsinkomsten worden vanaf 2020 in geheel niet meer met aardgasgeld gevuld.

Energiebesparing en duurzame energie. Groningen voortrekker.

We moeten inzetten op maximale besparing op energie en inschakeling van duurzame energiebronnen, zodat de aardgaswinning in Groningen verder terug kan. Daarvoor moeten we het hele land motiveren en initiatieven ondersteunen. We willen niet de indruk wekken dat het een fluitje van een cent is, in tegendeel het is een helse klus. Maar het is wel een klus met kansen op heel veel nieuwe banen, nieuwe exportkansen, nieuwe kwaliteit van wonen, werken en een mooiere natuur.

Maar ook een klus die we in solidariteit moeten organiseren. De overgang naar een heel andere energievoorziening zal nogal wat in de economie overhoop halen. Het is daarom zaak de boel goed en sociaal te organiseren. Met liberale vrijblijvendheid zal alleen de bovenlaag profiteren en de onderkant de rekening krijgen. Mensen met lagere inkomens moeten ondersteund en gemotiveerd worden om mee te doen.

De schade die Groningen is opgetreden, kan niet ongedaan gemaakt worden. De overige Nederlanders kunnen de angst en woede van de afgelopen jaren niet afkopen. Wel kunnen zij Groningers een nieuw perspectief bieden. Ze kunnen Groningen de kans geven voortrekker te worden bij de omschakeling op de nieuwe economie, zodat heel Nederland vervolgens kan profiteren van de kennis en ervaring van Groningen: "Groningen helpt Nederland van het gas af".

Groninger huishoudens met lage en middeninkomens krijgen daarom (net als woningcorporaties) renteloze leningen uit de gaspot om woningen energieneutraal te maken, of deels te isoleren als de verwachte levensduur van de woningen onder de 20 jaar ligt. Voor huizen met bevingschade blijven uiteraard de afspraken met de NAM gelden. De verantwoordelijkheid van de NAM mag niet via de gaspot ondermijnd worden.

Belasting op CO₂ uitstoot

Maar de omschakeling naar een energievoorziening zonder fossiele brandstoffen kan alleen vaart krijgen als de prijs van fossiele brandstoffen omhoog gaat:

“Momenteel worden de maatschappelijke kosten van het verbranden van fossiele brandstoffen in de reguliere prijs van energie nauwelijks meegenomen. Het EU Emissions and Trading System (ETS) voor de uitstoot van CO₂ is opgezet om dat juist wel mogelijk te maken, maar tot nu toe levert dat systeem nauwelijks prikkels voor energie-innovaties, omdat o.a. door de verminderde groei van de economie na 2008 een overschot aan emissierechten beschikbaar is. Het is belangrijk dat dit systeem weer op de rails gebracht wordt en de prijs van CO₂ uitstoot flink omhoog gaat ....”¹⁾

Nederland moet aandringen op die versterking van het ETS. Maar omdat die nog wel even zal duren, moet Nederland het voorbeeld van het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk volgen en zelf een bodemprijs voor CO₂ emissie invoeren in combinatie met normen voor de CO₂ emissie bij elektriciteitscentrales en verbetering van de huidige energiebelasting:

“Energiebelasting zou uitsluitend gericht moeten zijn op het terugdringen van niet-duurzaam opgewekte energie. Dat oorspronkelijke doel van de belasting lijkt uit het zicht te zijn verdwenen. Zo moet een huisbewoner nu veel meer energiebelasting gaan betalen als hij overstapt van verwarming middels een gasgestookte CV naar verwarming gebaseerd op elektrisch aangedreven warmtepompen.”¹⁾

Ook in ander opzicht moet de energiebelasting worden veranderd:

“De huidige regeling, waardoor grootverbruikers veel minder voor hun energie betalen dan kleinverbruikers, geeft echter niet het juiste signaal af. Het zou beter zijn wanneer grootverbruikers waar nodig op andere wijze gecompenseerd zouden worden, wanneer zij een hogere energieprijs moeten betalen dan hun concurrenten in Europa”¹⁾

---

¹⁾ Ben Dankbaar, WBS, in “Energietransitie: politiek robuust – een bijdrage vanuit de WI’s van politieke partijen” september 2015